

4. МЕНЕДЖМЕНТ ЗМІН НА СУЧАСНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ: ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ АСПЕКТИ

УПРАВЛІННЯ НЕВИЗНАЧЕНІСТЮ ЗБИТКІВ І ПРИБУТКІВ

*Бабайлов В.К., канд. екон. наук, доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Ризики супроводжують людство протягом всієї його історії. Але дійсна, справжня історія ризиків почалася на підприємствах і в організаціях відносно недавно.

Так, ризики почали активно досліджувати на рівні виробничих підприємств і банків в Японії в 1951 році, у Швейцарії – ще до 1939 року; в інших провідних країнах Заходу – особливе у сімдесятих роках двадцятого століття.

Причина зростання уваги до ризиків в тому, що саме у цей час почали відбуватися швидкі зміни багатьох факторів зовнішнього середовища, й як наслідок – невизначеність результатів діяльності. Тому не випадковим є реакція на ці швидкі зміни і співпадіння у часі таких нових явищ, як поява стратегічного планування і ризик-менеджменту, менеджменту змін. Так, наприклад, автор у [1] відмічає: «Сучасні організації різних галузей функціонують в умовах невизначеності, динамічності та складності зовнішнього середовища».

Однак, як свідчить практика управління в умовах ризиків і літературні джерела, й більш ніж через півстоліття досі не існує чіткого і однозначного розуміння багатьох аспектів ризиків – від визначення його істинної сутності до відсутності відповіді на питання, чим ми управляємо, а то-

чніше чим ми можемо управляти – ризиками, або наслідками в умовах ризиків.

Проте необхідне відмітити й значний прогрес у поглядах на ці питання. Так, було доведено існування значних недоліків такої форми управління в умовах ризиків, як ризик-менеджмент (Р-М) [2]. Головний його недолік – відсутність поділення ризик-менеджменту на три основні професійно-орієнтовані частки: ризик-економіку, ризик-інженерію, ризик-адміністрацію.

Саме це поділення було зроблене зовсім недавно [2]. Таке поділення Р-М без сумніву сприятиме підвищенню ефективності управління підприємств і організацій в умовах ризиків.

Більш зате, у [2] було доведено про необхідність введення ще таких нових понять, як «ризик-виробництво» (Р-В) і «ризик-управління» (Р-У).

Автор доповіді вважає, що вже назріла необхідність заміни управління ризиками на управління витратами в умовах ризиків.

Але досі залишаються й інші проблеми відносно ризиків. Серед них автор вважає за необхідність вирішити проблему встановлення характеру управління невизначеністю збитків і прибутків. Справа в тому, що небезпеку від ризиків створює не тільки і не стільки невизначеність збитків від ризику, але і невизначеність навіть прибутків в умовах ризику. Це проблема про те, що можливе і необхідне робити зі збитками і прибутками і про те, чим з них важливіше управляти.

Відповідь на ці питання і стало метою цієї доповіді.

Літературні джерела і практика управління в умовах ризиків однозначно свідчать, що підприємця, перш за все, дійсне цікавлять два основних результати в умовах ризиків – це саме збитки і прибутки. Але цікавлять у різному ступеню.

Автор доповіді вважає, що збитки, по-перше, незначні за величиною – вони у межах поточних інвестицій в один із декількох проектів; по-друге, збитки за своєю суттю неможливе використовувати у майбутньої діяльності.

Але, на відміну від збитків, прибутки за своєю суттю навпаки для того й отримуються, щоб їх використовувати у майбутньому.

Відсіля випливає перший висновок: управління прибутками важливіше, ніж управління збитками.

При цьому управління збитками – це тільки їх зменшення і тільки за рахунок вибору меншого ризику (тобто, навіть менший ризик все ж таки залишається, а його повне – усунення потребує витрат більше, ніж самі збитки).

Але на відміну від управління невизначеністю збитків, управління невизначеністю прибутків в умовах ризиків – це обов'язкове повне усунення їх невизначеності засобом продаж, страхування.

Звичайне воно значно дорожче, але й витрати від невизначення прибутків у майбутньому можуть оказатися ще значно дорожче.

Тому повне усунення невизначення саме прибутків надає повне гарантування від небезпеки ще більших витрат від неможливості заключення, наприклад, значного і корисного договору.

Висновки. Отже, управління невизначеністю збитків і прибутків в умовах ризиків – актуальна проблема сучасної ризик-економіки.

Невизначеність прибутків, як і невизначеність збитків теж може вести до витрат, причому значно більших витрат.

Однак, управління невизначеністю збитків і прибутків суттєве відрізняються ще й різними засобами, методиками.

Управління невизначеністю збитків здійснюється тільки за допомогою методик вибору меншого ризику.

Але управління невизначеністю прибутками реалізується за допомогою тільки методик страхування, тобто повне перетворенням невизначеності прибутків у їх визначеність.

Звичайне, це веде до додаткових витрат, але ці витрати значно менше витрат від самої невизначеності прибутків.

Автор доповіді вважає, що результати доповіді сприятиме значному підвищенню розуміння природи ризиків й ефективності управління наслідками негативного впливу ризиків на діяльність підприємств (особливе виробничих) і організацій (особливе банків).

Перелік посилань:

1. Павлова Р.К., Тимошенко В.Ф. Менеджмент змін в організації. Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського. URL: https://www.econ.vernadskyjournals.in.ua/journals/2017/28_67_1/16.pdf

2. Бабайлов В., Курденко О. Від ризик-менеджменту до ризик-економіки. *Економіка та суспільство*. 2022. № 46. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-46-46>.

ХАРАКТЕРИСТИКА ПОНЯТТЯ ЯКІСТЬ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ТА ЇЇ СКЛАДОВІ

*Бочарова Н.А., канд. екон. наук, доцент
Даниленко К.С., здобувач вищої освіти*

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Якістю корпоративного управління називають показник, що дає визначення ступеню чесності і прозорості в процедурах корпоративного управління, які введені в компанії, та мають спільні інтереси з акціонерами. Якість – створення результату задовольняючого або навіть перевищують очікуваний споживачем результат.

Основною функцією бізнес-лідерів разом з членами правління, в рамках цієї системи управління, зводиться до створення орієнтирів та стратегічного управління органі-